

TRACTATVS
M. RAYMUNDI LUL.
LII, DE CONVERSIONE SVBIECTI
& Prædicati per medium.

Deus cum tua altissima sapientia , charitate & virtute
 incipit de Conuersione Subjecti & Prædicati per
 medium tractatus.

VONIAM opiniones crescunt , quibus intellectus
 est offuscatus & multotiens positus in errore , & de-
 monstrationes in disputationibus , & libris rarissime
 seminantur , propter quod scientia quasi perit : ideo
 co intendimus doctrinam tradere in hoc libro , qua
 poterimus demonstrationibus habituari , & per consequens ve-
 ra vigebit scientia , & opiniones cessabunt .

Subjectum istius libri est medium , per quod inuestigamus
 conuersione m prædicati & subjecti .

Iste liber diuiditur in decem distinctiones , quæ sunt haec : Or-
 dinatio , Deus , Angelus , Cœlum , Homo , Imaginativa , Sensuua ,
 Vegetativa , Elementativa , & Instrumentativa . Ratio , quare
 diuidimus in decem distinctiones est , quia intellectus est discus-
 sius quatuor modis : scilicet per prædicationem , per connexio-
 nem , per opinionem : & per demonstrationem : & ideo ista qua-
 tuor discurremus per istas decem distinctiones .

DE PRIMA DISTINCTIONE.

DISTINCTIO ista est ordinatio , & præambulum aliam
 distinctionum , ut per ipsam pateant maioritates . Est au-
 tem vnum medium omnino generale , quod est origo o-
 mnium mediorum existentium inter subjectum & prædic-
 tum : ut puta , quando terminus omnino vniuersalis trahitur ad
 terminum non omnino particularem , ut puta quando bonitas
 omnino generalis contrahitur ad magnitudinem , & dicitur bo-
 nitas magna , quæ bonitas magna non est omnino generalis nec
 omnino particularis . Sed quando contrahitur & dicitur boni-
 tas Petri est magna , tūc est omnino specialis , & ideo bonitas ma-
 gna est mediū existēs inter omnino generale & omnino particulare .
 Tale mediū requirit tres species , quādo conuertūtur per ipsum
subjectum

subjectum & prædicatum : scilicet medium mensurationis, medium coniunctionis, & medium extremitatum. Medium mensurationis est, quando existit æqualiter inter extremitates: ut puta intelligere naturale, quod existit æqualiter inter intelligentem & intelligibile. A tali medio oritur relatio & conuersio inter subjectum & prædicatum. Medium coniunctionis est causa quare extremitates connectuntur, & sequitur unio. Medium extremitatum est respectu continui subjecti, sicut linea inter duo puncta. Prædicationes autem multæ sunt & diuersæ, ut puta bonitas est magnitudo, & magnitudo est bonitas. Alia autem species prædicationis est, quando subjectum & prædicatum non conuertuntur, ut puta quando dicitur, omnis homo est animal, & non conuertitur. Per primam prædicationem cognoscitur medium, à quo oritur syllogismus demonstratiuus. Per secundam oritur syllogismus opinatiuus. Et etiam opinio oritur ab ista prædicatione, bonitas est magna, magnitudo est bona, eo quod medium est accidens copulatiuum, & impedit quod subjectum & prædicatum connuantur.

Discendum est, quod quando intellectus est discursiuus, quia recurrat ad suam naturam & modum intelligendi venando medium inter subjectum & prædicatum, & si inuenit medium substantiale inter subjectum & prædicatum, cognoscit quod ex tali medio fiat demonstratio, & sic non fiet syllogismus opinatiuus.

Vtterius si intellectus discurrat per opiniones & intellectum philosophorum, & non recurrat ad suam naturam & modum intelligendi, tunc est credituus siue opinatiuus, & de contingenti habituatus. Si non recurrat ad suum intelligere naturale & ad ea quæ dixerunt alij, & habet notitiam naturæ mediæ inter subjectum & prædicatum, tunc est assertiuus: & ista regula est infallibilis, & per ipsam intellectus fugat sophistificationes, & coram ipso intellectus logicus stare non potest.

Syllogismus demonstratiuus requirit principia vera & necessaria, & primitiva: quæ requirimus cum conuersione subjectorum cum prædicatis, & cum medio inter ista, & alios syllogisnos, in quibus termini non sunt conuertibiles, appellabimus opinatiuos.

DE SECUNDA DISTINCTIONE, qua est de Deo.

DISTINCTIO ista in quinque prædicationes est diuisa, & primo de prima. Suppono quod Deus sit bonitas intelligentissima, voluntas volentissima, virtus virtuosissima, veritas verissima, & gloria gloriosissima, & pfectio pfectissima, simplicitas simplicissima, & infinitas infinitissima. Et si prædicatio

falsa est, necessario sequitur quod intellectus humanus habeat altiorem virtutem in objectando Deum & eius rationes, quam Deus & eius rationes sint, quod est impossibile: quia non esset tantus ab ipsa prima causa, cum esset superius objectatiuè. Et igitur prædicatio prima vera & necessaria eo quod ex primitiis, primis, veris, & necessariis est constituta. Et ideo arguo sic, quicquid est Deus, est bonitas optima, sed magnitudo maxima est Deus: ergo magnitudo maxima est bonitas optima, Iste syllogismus est demonstratiuus, eo quod ex principiis primis, veris & necessariis. Et sicut est exemplificatum de bonitate & magnitudine faciendo demonstrationem, sic potest exemplificari in aliis rationibus, sed dimittimus gratia brevitatis.

Probatum est, quod optimitas & maximitas conuerti non potest sine medio, quod sit purus actus, scilicet optimare, maximare, cum quibus rationes sunt in superlativo gradu existentes, habentes naturam ab omni ociositate prolongatam: tale autem medium nō potest esse sine extremitatibus, (ut ita loquar) cum sit purus actus: quas extremitates vocamus maximans & maximatum. Medium autem coniunctionis coniungit, quod optimans, maximans gignit vnum suppositum optimatum, & maximatum aliud suppositum: & sic oritur relatio, & per consequens distinctio trium suppositorum. Medium autem extremitatum (ut ita loquar) ponit quod omnia tria supposita divisa in suo numero remanentia sint una essentia in diuisa. Vnde cum ita sit, ostensum est per quem modum intellectus humanus de divina trinitate potest habere notitiam.

Secunda prædicatio est ista, Deus est infinitas infinitissima, infinitas infinitissima est Deus. In ista prædicatione termini sunt conuertibiles, & coæquati, & simpliciter. Et ideo arguitur sic. Omne ens infinitum est Deus: trinitas est ens infinitum, ergo trinitas est Deus. Iste syllogismus est demonstratiuus, eo quod est ex primis, veris & necessariis. Et quia æternitas & infinitas conuertuntur cum Deo optimitate & maximitate, necessariò sequitur, quod in isto syllogismo sic existat medium sicut in primo, & per consequens sit beatissima trinitas.

Deus est bonus, bonus est Deus, in ista prædicatione termini non sunt conuertibiles, cum alia entia sint bona, ut puta angelus, cœlum, &c. Et ideo ex talibus non fit syllogismus demonstratiuus, quia deficit medium mensurationis.

Deus est creator, creator est Deus, ex hoc arguitur sic: Omnis infinitas infinitissima est creator, sed Deus est infinitas infinitissima: ergo Deus est creator. In isto syllogismo est sic medium sicut in primo & secundo, ut patet per hoc quia in creatione necessariū est dare creās, creabile & creare: quoniam creare nō coæquat

coæquat trinitatem & creatum, nec medium conjunctionis cōjungit ipsos in essentia: & sic de medio extremitatum.

Deus est causa optima, causa optima est Deus, & ideo arguo sic: Omne id quod est causa optima, est causa maxima, sed Deus est causa optima, ergo est causa maxima: Deus autem non potest esse causa maxima sine eff. etu maximo, quem vocamus Christum, cum relative se habent. Medium autem conversuum non potest convertere causam & effectum, & sic de medio extremitatum naturaliter loquendo.

Declarauimus venationem conversionis subjecti & prædicati in Deo: per consequens medium & per talem prædicationem cognoscitur quid istorum in altiori gradu existit. Et sicut diximus de ipsis, ita potest dici de alijs. Et talis doctrina valde est utilis ad cognoscendum Deum quo ad eius operationes intrinsecè & extrinsecè, & quo ad eius rationes reales.

DE TERTIA DISTINCTIONE, quæ est de Angelo.

ANGELUS est spiritus creatus non conjunctus, Spiritus creatus non conjunctus est angelus. Ista prædicatio non est ita necessaria sicut illa, in qua prædicantur rationes divinæ de ipso Deo: eo quod spiritus & creatum esse sunt superius, & angelus est inferius, ut patet per contractionem primæ distinctionis. Et ideo arguo sic, omnis angelus est spiritus creatus non conjunctus. Gabriel est angelus, ergo est spiritus creatus non conjunctus. Iste syllogismus est verus & necessarius, sed non est primitius, quia medium mensurationis non coæquat extrema, neque convertibilia facit, ut puta Angelus & spiritus, &c. Medium autem conjunctivum conjungit ipsa principia. Medium extremitatum ponit, quod omnia illa constituant unam essentiam angeli. Et ideo medium, quod inquirimus, æquale ter intrat istum syllogismum, quod existit inter subjectum & prædicatum.

Angelus est sua species, una species est angelus. Istam prædicationem conversam sic declaramus, ut medium inter subjectum & prædicatum possimus invenire. Omnis angelus est una species, Gabriel est angelus, ergo est sua species. In isto syllogismo est contractio speciei ad Gabrielem. Medium mensurationis non convertit terminos, sed ratio est contractionis. Medium conjunctivum conjungit quod est superius cum inferiori. Medium extremitatum ponit quod ista sint una essentia indivisa: & ideo per talem doctrinam cognoscit intellectus

quod medium intrat talem syllogismum secundum quid & non simpliciter inter subjectum & prædicatum.

Angelus est bonitas, bonitas est angelus. Ista prædicatio est falsa, eo quod non est ibi bonitas contracta. Si enim angelus est, sed bonitas ipse aequipareatur Deo in bonitate, & sic de alijs suis principijs, quod est impossibile: ratione cuius impossibilitatis medium quæsituim intrare non potest inter subjectum & prædicatum prædictū, quia nulla trium specierum intrare potest: ut patet per istud argumentum, quod falso & erroneum est. Omnis bonitas est angelus, Gabriel est bonitas, ergo Gabriel est angelus. Per istud autem argumentum falso cognoscitur tanquam ex contrario, quomodo intrat verum syllogismum & non istud argumentum: & ostenditur in medium quod inquiritur.

Angelus est bonus, bonus est angelus: Ista prædicatio falsa est: cum angelus sit inferius & bonus superius. Et arguo sic: Omnis angelus est bonus, Gabriel est angelus, ergo est bonus. Et quia prædicatio est falsa, sequitur falso argumentum. Et sic cognoscitur, quare medium in ipso intrare non potest, ratione cuius impedimenti mediū & species eius nobis revelatur.

Diabolus est malus, malus est diabolus. Ista prædicatio est falsa, quia non convertuntur subjectum & prædicatum quia medium intrare non potest: & ut pateat, arguo sic: omnis diabolus est malus, Lucifer est diabolus, ergo Lucifer est malus. Paralogismus est falsus, & quando medium mensurationis non potest convertere malum reale & naturale bonum, cum diabolus sit bonus naturaliter: neque medium conjunctionis potest conjungere quod accidens & substantia sunt idem essentialiter & sic de medio extremitatum.

DE QUARTA DISTINCTIONE, qua est de Cœlo.

COELUM est corpus movens omnia mobilia, Corpus movens omnia mobilia est cœlum. Ista conversio istorum prædicatorum est contracta. Et ideo arguo sic: Omne cœlum est corpus, Octaua sphaera est cœlum, ergo est corpus. Medium conversuum non convertit corpus & cœlum. Medium autem coniunctuum contrahendo conjungit. Medium autem extremitatum conjungit in eadem essentia. Et sic apparet quod syllogismus non est simpliciter demonstratus, cum medium conversuum non possit convertere cœlum & corpus.

Cœlum est maximum corpus, Maximum corpus est cœlum.

Ideo arguo sic, Quicquid est maximum corpus est cœlum, Octava sphaera est maximum corpus, ergo est cœlum. De isto syllogismo potest sic dici sicut de prius, eo, quod sua principia non sunt coæqualia.

Cœlum est substantia primò mota, Substantia primò mota est cœlum: quia principia non sunt coæqualia, iste syllogismus est sicut duo præcedentes.

Cœlum est æternum, æternum est cœlum. In ista prædicatione termini non coæquantur, nec contrahuntur: quoniam quod est æternum non est non æternum: & ideo arguo sic, Nullum cœlum est aeternum, Octava sphaera est cœlum, ergo octava sphaera non est æterna. In isto syllogismo non intrat medium cum suis speciebus, quoniam æternum est infinitum, & cœlum est finitum: & talia non convertuntur, nec possunt esse eadem essentia: & ideo non est verus syllogismus, licet sit in forma syllogistica.

Cœlum est ens incorruptibile, ens incorruptibile est cœlum. In ista prædicatione termini non coæquantur, quia sunt per contractionem: & ideo arguitur sic, Omne cœlum est incorruptibile, Saturnus est cœlum, ergo est incorruptibilis. In isto syllogismo non intrat medium conversionis, medium autem conjunctionis & extremitatum sic, quoniam medium conversionis in terminis contractis stare non potest, cum sit extremis coæquatum.

DE QUINTA DISTINCTIONE, qua est de Homine.

SUBSTANTIA rationalis sensata est homo. Homo est substantia rationalis sensata. Ista conversio est continuatio, & ideo arguo sic, Omnis substantia rationalis sensata est homo, Petrus est substantia rationalis sensata, ergo Petrus est homo. In isto syllogismo apparet, quomodo medium conversionis non intrat, sed alia duo media bene: quia constituūt quod Petrus & substantia sensata sint idem in essentia. Animal est substantia, substantia est animal: Homo est animal, animal est homo: Et ideo ut videatur, si dico verū an falso, an verum & falso, arguo sic: Omne animal est substantia, omnis homo est animal, ergo omnis homo est substantia: Animal ut subjectum in majori est necessitatum, & homo ut subjectum in minori, & hoc apparet secundū quod mediū intrat, per quod mediū aliquo modo dico verum, & alio modo non: distinguendo inter medium naturale, demonstratiuum & opinatiuum. Nam ut animal est subjectum naturale, & ut prædicatum in minori est quo-

quo dammodo demonstratiuum & opinatiuum: & sic est substantia, ut est prædicatum in maior. Et ex hoc patet, quæ est differentia inter medium naturale, demonstratiuum & opinatiuum

Homo est risibilis, Risibile est homo: secundum vocem istam convertuntur, cum homo sit substantia, & risibilitas sit proprietas, non convertuntur secundum rem, & ideo arguo sic, Omnis homo est risibilis, Petrus est homo, ergo est risibilis. In isto syllogismo substantia contrahitur ad proprietatem per accidens, medium autem conversionis non convertit substantiam & accidens. Medium vero conjunctionis conjungit ipsa & sic est medium compositiuin, & medium extremitatum, continuatium.

Substantia rationalis sensata alba est homo, Homo est substantia rationalis sensata alba: ista prædicatio est conversione contractionis substantiæ & accidentis, & ideo arguo sic. Omnis substantia rationalis sensata alba est homo. Petrus est substantia rationalis sensata alba, ergo est homo. In ista prædicatione non intrat medium conversuum. Medium autem conjunctionis & extremitatum intrat, quia est ibi copulatio & continuatio: & ideo quando dicitur homo est albus, album est superius, & homo est inferius. Si medium conversionis intrasset essent termini coequati. Et in isto passu cognoscitur & ex prædictis, quod medium conversuum non intrat nisi in substantia Dei, ut patet in primo & secundo syllogismo secundæ distinctionis.

Homo currit, quidam currens est homo: prædicatio ista est per contractionem substantiæ & accidentis, & ideo arguo sic: Omnis homo currit, Petrus est homo, ergo Petrus currit: & ideo quia medium conversionis non intrat istum syllogismum, eo quod non convertit substantiam & accidens, & medium conjunctionis conjungit & medium extremitatum continuatur nascitur ista, Quidam homo currit: & ex hoc apparet quod quidam & aliquis, & huiusmodi non sunt de genere omnino universalis, sed sunt omnino particularia.

DE SEXTA DISTINCTIONE, quæ est de Imaginativa.

SUBSTANTIÀ subjectiùe imaginata est animal, animal subjective imaginatum est substantia, & ideo arguo sic: Omnis substantia subjective imaginata est animal: homo est substantia subjective imaginata: ergo homo est animal. Medium mensurationis non potest cōvertere nisi terminos coequatos: nihil

tos: nihil superius, nihil inferius: & sic non potest converti substantia & animal, cum sint sicut superius & inferius. Sed medium conjunctionis conjungit substantiam & animal: & medium extremitatem ponit, quod ista sint una substantia indivisa.

Substantia subjective intrinsecè rationata imaginata est homo. Homo est substantia subjective intrinsecè rationata imaginata. Et ideo arguo sic: Omnis substantia rationata & imaginata subjective & intrinsecè est homo, Petrus est huiusmodi, ergo est homo. Medium vero mensurationis non intrat, & sic non potest fieri conversio: sed intrat medium conjunctionis conjungendo terminos & medium extremitatum, continuando ipsos, ut sit una substantia constituta: non autem intendô dicere, quod sit substantia imaginata per sensum, sed composite naturaliter ut totum ex partibus.

Substantia subjective imaginata est leo, Leo est substantia imaginata subjectivè: in ista prædicatione subjectum & prædicatum non convertuntur, & ideo arguo sic: Omnis substantia subjective imaginata est leo: Matzotus est huiusmodi: ergo est leo. Istud argumentum est falsum & erroneum, quia non intrat ibi medium naturale, nec species eius.

Nulla substantia sine imaginatione est animal, lapis est substantia sine imaginatione: ergo non est animal. In isto syllogismo non intrat medium naturale, nec eius species.

Nulla substantia sine actione & passione imaginationis est intrinsecè imaginata, homo est substantia intrinsecè imaginata: ergo non est imaginata per actionem & passionem imaginationis: in medium autem non potest convertere actionem & passionem, cum actio sit superius ratione formæ, & passio inferius ratione materiæ: veruntamen medium conjunctionis ponit quod extremitatum per substantiam: & medium conjunctionis ponit continuationem eorum: ut imaginatio in subiecto in quo est agens & patiens.

DE SEPTIMA DISTINCTIONE, quæ est de Sensitiva.

Es autem sensitiva substantia, substantia est sensitiva, termini non convertuntur: quia substantia superius est, & ideo arguitur sic: Omnis substantia sensata est actionata & passionata, homo est substantia sensata, ergo est actionatus & passionatus. In isto syllogismo medium mensurationis non potest coquare actionem & passionem in virtute: medium vero conjunctionis componit conjunctionem remanente relatione: medium autem extremitatum facit ipsa continua,

Substantia sensata est quanta, quantum est substantia sensata, & ideo arguo sic: omnia substantia sensata est quanta homo.

Non intrat, quia substantia est in plus quam homo. Sed medium conjunctionis coniungit partes substanciales, & etiam istas cum quantitate: & medium extremitatum continuat corpus, quod est ex substantia & accidente.

Substantia sensata est qualis, quale est substantia sensata, & ideo arguo sic. omnis substantia sensata est qualis, asinus est huiusmodi, ergo est qualis. Medium mensurationis non intrat in plus enim est substantia quam asinus. Sed medium conjunctionis componit substanciales terminos ad se invicem & cum qualitate, sed medium extremitatum continuat corpus quale & qualitates.

Substantia sensata est relata, relatum est substantia sensata, & ideo arguitur sic, Omnis substantia sensata est relata, capra est substantia sensata, ergo est relata. Medium vero mensurationis non potest converttere ea, quae sunt relata, ut puta actio, passio, quia si sic annihilaretur medium conjunctionis, qui non haberet, quod conjungeret, & per consequens medium extremitatum cum non posset continuare aliquid in ipsis.

Sensitiva est in sensilibus particularibus radicata, radicum in particularibus sensilibus est sensitiva: & arguo sic, omne radicatum, in particularibus sensilibus tanquam sibi substancialis est causa sensibilium, sensitiva est huiusmodi, ergo est causa sensibilium. Medium mensurationis non intrat, quia si sic destrueretur differentia sensibilium particularium & objectorum eorum quod est impossibile. Medium conjunctionis copulat omnia, ex quibus medium extremitatum continuatur secum communem.

DE OCTAVA DISTINCTIONE, quae est de vegetativa.

VEGETATIVA est substantia transmutativa, substantia transmutativa est vegetativa; & ideo arguo sic. omnis vegetativa est transmutativa unius substantiae in aliam, potentia augmentativa est vegetativa, ergo est transmutativa unius substantiae in alteram. Medium mensurationis non coquat partes transmutabiles: veruntamen potest dici, quod possunt proportiones. Medium vero conjunctionis conjungit illas quae veniunt de potentia in actum per viam generationis: & medium extremitatum ipsa continuat, ut substantia genitalis continua

Vegetativa est potentia digestiva, potentia degestiva est vegetativa; & ideo arguo sic, omnis potentia vegetativa est transmutativa digestiva, cit huiusmodi, ergo est transmutativa. Medium

connectans intrat sed proportionat, quoniam quod est in potentia sine proportione non vadit ad actum, sed medium conjunctionis conjungit unibilia, & etiam medium extremitatum ipsa continuat.

Vegetativa est retentiva potentia, potentia retentiva est vegetativa: unde arguo sic, omnis potentia vegetativa est retentiva: expulsiva est potentia vegetativa, ergo expulsiva est potentia retentiva. Istud argumentum est falsum eo quod attribuit medio mensurationis, quod connectat quæ non possunt connecti, & privat substantium conjunctionis, & per consequens substantium continuationis.

Vegetativa est expulsiva potentia, expulsiva potentia est vegetativa: ex hoc arguo sic, omnis potentia expulsiva est motiva &c. In isto argumento non intrat medium mensurationis nisi proportionando, sed medium conjunctionis componendo, & medium extremitatum continuando.

Potentia vegetativa est nutritiva: ergo est vegetativa. Medium conversionis non intrat nisi per proportionem, sed medium conjunctionis conjungit ipsa tanquam superius & inferius & medium extremitatum ipsa in unum continuat.

DE NONA DISTINCTIONE, quæ est de Elementativa.

ELMENTATIVA est potentia, per quam elementa intrant mixtionem: potentia, per quam elementa intrant mixtionem est elementativa. & ideo arguo sic, omnis elementativa est compositiva elementorum, sed in rosa est elementativa: ergo est ibi compositiva elementorum. In isto syllogismo non intrat medium conversionis, eo quod non convertit principia syllogismi, sed disponit ea ut medium conjunctionis componat: itiud medium disponit, medium extremitatum continuat in rosa, iotentia elementativa est, per quam elementata cum accidentibus componuntur, id per quod elementata cum suis accidentibus componuntur est elementativa: & ideo arguo sic, Omnis elementativa componit elementa cum suis accidentibus, sed in rosa est elementativa, ergo est ibi cōpositiva elementorum & accidentium eorum. Medium autem conversionis non intrat istum syllogismum, sed disponit terminos, ut medium conjunctionis conjungat & istud disponit, ut medium extremitatum continuet.

Elementativa est potentia, quæ componit elementata, id quod componit elementata est potentia elementativa: & arguo sic,

omnis

omnis potentia compositiva elementorum est elementativa, sed quædam potentia, quæ est in lapide est compositiva elementati, ergo illi potentia lapidis est elementativa. In isto argumento non intrat medium conversionis nisi disponendo terminos, ut per medium conjunctionis componantur, & medium conjunctionis disponit, & per medium extremitatum continuantur.

Elementativa est instrumentum, in quo natura causat puncta, lineas, angulos: & figuras, & motum, & etiam appetitum, & instinctum in subiecto in quo est, id quod est instrumentum est quo natura causat puncta, lineas & praedicta cuiusmodi est elementativa. Et arguo sic, omnis elementativa causat puncta, lineas & figuras, motum, appetitum & instinctum, sed in rota est potentia quæ causat ista, cuiusmodi est praedicta: ergo est in eo elementativa. In primo argumento non est medium conversionis, nisi disponendo ipsis medio conjunctionis ut terminos ipsius argumenti componat: & medium istud disponit, ut medium extremitatum principia syllogismi.

Elementativa est potentia per quam elementatum est plenum, & ob omni vacuitate & ociositate remotum. Ethoc est elementativa. Et arguo sic, omnis potentia elementativa est id per quod elementatum est plenum, & ab ipso removetur vacuum & ociositas: sed in lapide est potentia per quam ipse plenus est & remotus à vacuo & ocio: ergo in lapide est potentia elementativa. In isto argumento non est medium conversionis, nisi disponendo terminos argumenti, ut per medium conjunctionis componatur: & istud medium conjunctionis disponit ut per medium extremitatum continetur.

DE DECIMA DISTINCTIONE, QUAE est de subiecto artificiato

ARIFICIUM est actus animæ, quæ per ipsam agitur artibus liberalibus & mechanicis. De medio autem artificiato sive facto ab anima non intendimus concludere in libro, sed de medio naturali, ut exemplificauimus in octo dictis supradictis. Medium autem reale naturale est illud, à quo anima accipit medium intentionale, & ideo per id, quod dictum est de tali medio, potest artista acquirere scientias, & agere de medio intentionaliter & breviter de hoc exemplum dabimus. Logicus facit istum syllogismum, Omnis canis est latrabilis: cælestes sydus est canis: ergo latrabile. Per medium naturale cognoscitur istud sophisma, eo quod media sunt contraria: quoniam medium

medium mensurationis non coæquat, neque medium coniunctionis componit, neque medium extremitatum continuat.

In scientia iuris potest fieri iste syllogismus: omnis iustitia est essentia iuris, reddere vnicuique quod suum est iustitia: ergo est essentia iuris. In isto syllogismo termini non coæquantur, quia medium mensurationis non intrat in ipsum, sed medium coniunctionis copulat, & extremitatum continuat, & sic verus est syllogismus per scientiam iuris.

Moralis facit istum syllogismum, omnis prudentia est virtus, eligere bonum & evitare malum est prudentia: ergo est virtus. In isto syllogismo non intrat medium mensurationis, eo quod non potest terminos coæquare: sed medium coniunctionis contingit ipsos, & medium extremitatum continuat.

Omnis auaritia est peccatum, sed retinere danda est auaritia, ergo est peccatum. Ita autem est de medio istius sicut de medio prædictorum.

Omnis cura fit per contrarium, sed remouere febrem est cura, ergo fit per contrarium. Medium mensurationis non coæquat terminos, sed medium coniunctionis coniungit, & mediū extremitatum continuat ipsos.

Sicut autem diximus de medio intentionalis in prædictis sciétiis, sic potest dici in aliis suo modo. Et quia anima iuuat se medio reali ad cognoscendum intentionale, ideo ista scientia valde est utilis, & generalis ad alias scientias.

*Ad laudem & honorem Dei finiuit Raymundus istum
librum, Parryhsij mense Iulio, Anno M. CCCX.
Incarnationis Domini nostri Iesu Christi,*

M

